

## Jaunā zinātniece Amanda Kļaviņa: "Programmēšana nav tikai čaļu profesija"



Pirms pusotra gada viņai bija blāva nojausma par programmēšanu, kodiem un lietojumiem. Kad pēc vidusskolas iestājusies Informācijas tehnoloģiju fakultātē (ITF) Jelgavā, to darījusi ģimenes tradīciju dēļ, jo savulaik Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU) studējuši gan viņas vecāki, gan brālis un māsa. Šodien viņa jau ir pasaulē pirmās programmētājas, lēdijas Adas Lavleisas balvas ieguvēja, jaunā zinātniece, kura izveidojusi mikroklimate mērīšanas sistēmas prototipu, un topošā programmētāja, kura gatavo savu pirmo zinātnisko publikāciju. Stāsts ir par LLU ITF studiju programmas „Informācijas tehnoloģijas ilgtspējīgi attīstībai” 2. kursa studentu Amandu Kļaviņu – dzīvespriecīgu, komunikablu, sievišķīgu un sociāli aktīvu jaunietai, kura ir pierādījums tam, ka ar milzīgu neatlaidību var sasniegt visu.

### **Kā tāda jauna meitene kā tu ir nonākusi līdz informācijas tehnoloģijām un studijām inženierzinātnē?**

Mani vienmēr ir interesējušas tehniskas lietas. Es nemācēju neko saslēgt, bet interesēja paskatīties, kā tas notiek. Bērnībā manas mīlākās rotaļlietas bija *mašīnītes*. Spēlējās jau arī ar māsas lēllēm, bet interesantākas bija brāļa mašīnas. Tāpat no bērna kājas kopā ar vecāko brāli arī spēlēju datorspēles un man sanāca. Informātiku skolā pat neskaitu, jo *Word* un *Excel* apgūt bija elementāri.

Tādēļ, domājot par studijām universitātē, jau skatījos uz to pusi, turklāt visa mana ģimene ir mācījusies Jelgavā – tētis, mamma, brālis un māsa. Tikai katrs savā fakultātē – māsa absolvēja programmu “Iestāžu un uzņēmumu ārējie sakari”, brālis un tētis studēja inženierzinātnes, bet mamma – veterinārmedicīnu. Mūsu ģimenē vecmamma bija vetārste, un mamma ir vetārste. Es ģimenē biju pēdējā cerība par *vetiem*, jo māsa un brālis jau bija aizgājuši citā virzienā. Bet vecāki mani ļoti atbalstīja un teica, lai es darot to, ko pati gribu. Zinu, kas ir veterinārmedicīna, tā arī patika, taču ne līdz galam.

Skaidri zināju, ka gribu Jelgavu, un vienīgais, kas man šķita saistošs šeit, ir ITF, kura piedāvā divas programmas datorvadībā un programmēšanā. Pēc nosaukumiem nesapratu neko, taču šķita, ka programmēšana varētu būt kaut kas gan tehnisks, gan radošs. Lai gan, atklāti sakot, man nebija ne jausmas, kas ir programmēšana: biju tikai redzējusi HTML pamatus mājas lapu veidošanā, bet nevienu īsto koda rindiņu.

### **Vai vidusskolā IT jau padziļināti apguvi?**

Īsti nē. Atceros, ka mums kaut ko parādīja un pateica, ka tie, kas šo zina, ir baigie ģēniji. Kad sāku studēt, bija grūti, jo visa mana grupa iepriekš bija mācījusies ģimnāzijās, kur apgūst padziļināti augstāko matemātiku un programmēšanas pamatus. Man nekas tāds nebija, jo mācījos parastā skolā - Viesītes vidusskolā, kas atrodas mazā Sēlijas miestīnā. Pirmajā studiju semestrī citīgi gāju uz visām mācībspēku konsultācijām, man bija pat savs programmēšanas pasniedzējs no kursa biedru vidus, pie kura brīžam gandrīz pārvācos nakšņot. Taču es labi iemācījos pamatus. Turklāt pirmo semestri jau beidzu ar 10 ballēm programmēšanā, bet otro semestri – ar 10 ballēm augstākajā matemātikā. Biju *ieskrējusies*, lai gan sākumā šķita, ka ir grūti un slikti.

### **Kā jūties, būdama meitene, puīšu kolektīvā, jo tomēr fakultāti vairāk izvēlas puīši?**

Pilnīgi normāli. Kopumā fakultātē trešā daļa studentu ir meitenes, bet manā grupā esam puse meiteņu, jo čaļi no sākuma daudzi “pabira”. Turklāt meitenēm pat ir augstāki rezultāti. Atšķirība jau nav programmēšanā, bet gan tehniskajās lietās. Kad bija studiju kurss “Datoru uzbūve”, meitenēm gāja grūtāk, jo tā tehniskā puse nav tik stipra, bet toties meitenēm ir lielāka uzņēmība un vēlme saprast. Programmēšanā es vispār neredzu atšķirību. Pirmās, kas vēsturiski sāka programmēt, bija meitenes. Tas bija sieviešu darbs. Vēlāk viss mainījās un tajā vairāk iesaistījās vīrieši. Taču programmēšana nav tikai čaļu profesija – vairs nav!

### **Kādas sajūtas, esot lēdijas Adas Lavleisas – pasaulē pirmās programmētājas – balvas ieguvējai?**

Es neticēju, ka ar mani tas noticis. Mani motivēja pieteikties balvai ITF dekāns Gatis Vītols, bet uzskatīju, ka tai neesmu piemērota. Ko es? Tur ir jābūt zinātniskajam darbam, bet šķita, ka man tas nav tik prestižs un augstvērtīgs. Protams, savus pirmos solus zinātnē biju spērusi, taču uzskatīju tos vēl par nenopietniem. Kad uzzināju, ka esmu

ieguvusi balvu, domāju, ka tā ir kļūda. Iepriekšējo gadu uzvarētāji bija tik nopietni puisi un meitenes, kas visi jau maģistrantūrā studē. Pagājušā gada uzvarētāja matemātikas grāmatu pat bija sastādījusi, piedalījies konferencēs Kanādā, Austrijā. Bet ko es? Studēju tikai 2. kursā un biju izveidojusi vienu nelielu sistēmas prototipu. Izrādījās, ka konkursa komisija manu darbu bija augstāk vērtējusi, nekā es pati.

### **Kas ir tas, ko esi radījusi un kam pateicoties ieguvu balvu?**

Tā kā mani interesēja gan tehnika, gan programmēšana, gribēju izmēģināt ko tādu, kur abas lietas var apvienot un kur programmēšana nodrošina kāda tehniska instrumenta darbību. Izveidoju slēgumu – telpas mikroklimata mērīšanas sistēmas prototipu, kas spēj gaisā izmērīt CO<sub>2</sub>, mitrumu un temperatūru. Sākumā nebija ne jausmas, kā to darīt, bet pasniedzējs bija blakus un palīdzēja. Secināju, ka mikroklimats telpās, kurās uzturas studenti, nav tāds, kādam jābūt, tāpēc jau bieži vien pēc lekcijām ir nogurums un galvassāpes. Lai datus apkopotu, savāktu un grafiski attēlotu, izveidoju programmu. Tādējādi manis radītajā sistēmā ir trīs posmi: sensori, datubāze un lietojums. Tagad rakstām publikāciju, lai piedalītos starptautiskā konferencē, un gatavojamies vēl veikt mērījumus.

### **Vai tev patīk šāds zinātniskais darbs?**

Jā, un man ir prieks, ka nenošāvu greizi. Zinātniski pētniecisko darbu sāku jau vidusskolā. Toreiz veicu pētījumu "Mūzikas ietekme uz govju izslaukumu zemnieku saimniecībā "Celmiņi"". Atskaņoju govīm klasisko mūziku un pētīju, kā tas viņas ietekmē. Zemgales reģiona zinātniski pētniecisko darbu konkursā pat vinnēju un "budžeta" vietu ieguvu LLU Vides un būvzinātņu fakultātē. Tas bija mans pirmais solis zinātnē.

### **Vai tev patīk izaicinājumi?**

Laikam. Programmētājam – vienalga sievietei vai vīrietim – ir jābūt neatlaidīgam. Sēdi pie programmas un tā neiet. Nosēdi visu dienu, neizkusties no tās vietas, kamēr neatrodi kļūdu. Man ir bijis tā, ka nosēžu 6 stundas bez pārtraukuma pie datora, nekas neiet uz priekšu un beigās, kad atrodi vainu, ir tāda svētlaime, ka nezini kur likties. It kā mazs sākums, bet sēdi un dari, līdz sanāk.

### **Ko ieteiktu citiem jauniešiem – mēģināt IT vai nē?**

Mēģināt! Visu var nokārtot, ja grib. Pati sākumā ļoti uztraucos par fiziku, bet tiku galā. Pasniedzēji ir super atsaucīgi - uzraksti e-pastu plkst. 23.00 un tev atbild! Vide kopumā ir draudzīga, ļoti cilvēcīga attieksme. Bet – ja tu spēlē datorspēles, tas nenožīmē, ka vari kļūt par programmētāju. Taču pamēģināt vajag, lai pats saprot, vai tas ir piemērots vai nav. Mēģināts nav zaudēts!



Reklāmas raksts tapis sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti / Publicitātes foto

<http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/247216/jauna-zinatniece-amanda-klavina-programmesana-nav-tikai-calu-profesija>